

EPIK

ÜNİVERSİTENİN SİNEMA FANZİNİ

Sayı: 1 Aralık 2023

İçindekiler

Seyirci Kalmak İstemeyenlere <i>Epik Fanzin</i>	3
Sanatın Eşiğinde Dört Sene: Üniversitede Sinema Okumak <i>Ahmet Cevher</i>	4
Ütopik Feminist Dünyasıyla Barbie <i>Ecem Berfin İyidoğan</i>	8
Bırakın da Okuyalım! <i>Mine Arkadaş</i>	11
Dünya Sinemasından İzler	13
Yıkıntıların Arasından Canlanan Bir Film Festivali:Gençlik Filmleri Festivali	14
Kurak Günler Üzerine Notlar: Lanetli Kasabada Biz Neredeyiz? <i>Ahmet Cevher</i>	16
Gök Vadedilen Kanatsız Çocuklar <i>Ramazan Ali Bilir</i>	19
Oppenheimer Hakkında Gerçekler ve Kurgular: Manhattan Projesinin Görünmeyen Eli <i>N.D. Jayaprakash</i>	20
Bulmaca	24
1 Film 1 Kitap <i>Sevinç Aslı</i>	25

Yazım Denetimi:
Erdoğan Can, Mine Arkadaş

Çeviri:
Ecem Berfin İyidoğan, Erdoğan Can

Grafik Tasarım:
Ahmet Cevher

Çizim:
Berk Efe, Ecem Berfin İyidoğan

Epik Fanzin'e film incelemesi,
yazı, çizim, şiir, öykü, film veya
kitap önerisi gönderebilirsin:

 epikfanzin

İletişim: **epikfanzin@gmail.com**

SEYİRCİ KALMAK İSTEMEYENLERE...

Merhaba sıra arkadaşım!

Elinde tuttuğun fanzin senin hikayeni anlatıyor.

Bizler Epik Fanzin'in sayfalarında buluşan, farklı bölümlerde okuyan, başta sinema olmak üzere farklı sanat alanlarıyla ilgilenen üniversitelileriz. Bazen film eleştiriyor, bazen çiziyor, bazen bir şiir kaleme alıyor, bazen hikayeler yazıyor, bazen tartışıyor, bazense dayanışmayla üretiyoruz. Aynı zamanda film gösterimlerinde, fanzin tartışmalarında ve sanat etkinliklerinde bir araya geliyoruz. Çünkü üniversitenin dört duvardan ibaret olmadığını, yeteneklerimizi geliştirebileceğimiz, sanatı tartışabileceğimiz alanlara ihtiyacımız olduğunu biliyoruz.

Nereden çıktı bu Epik ismi? diyebilirsin. Epik Fanzin ismini, **Bertolt Brecht'in seyirciyi oyuna karşı**

yabancılaştırıp pasif konumundan eleştirel bir konuma taşımayı temel alan Epik Tiyatro kavramından almıştır. Biz de Brecht'ten yaklaşık 70 yıl sonra **Seyirci Kalma** diyerek yola çıkıyoruz.

Yani Epik Fanzin, üniversitelilerin ortak çabasıyla çıkan, başta sinema olmak üzere; üniversite, bilim, kültür, politika gibi alanlarda yayın üreten bir sanat fanzini. Bu yüzden Epik Fanzin'in sayfalarında sanata ve üniversiteye dair her şeye denk gelebilirsin.

Epik Fanzin'e kendi yeteneğinle katkı sağlamak istersen bize ulaşabilir, özgür sanat mücadelesinin bir parçası olabilirsin.

Sırada,
kütüphanede, dolmuşta,
yemekhanede, kantinde,
kitapçıda, kafede...
**Biz seni bulduk,
şimdi sıra sende!**

Bertolt Brecht

Üniversitede Sinema Okumak

Ahmet Cevher *Marmara Üniversitesi*

“Üniversiteden sinema sanatçısı çıkar mı?” sorusunun yanıtını bulmak bu yazının sınırlarını aşabilir ancak yine de sanata yönelik sınıflar üstü liberal yaklaşımları bir kenara bırakıp üniversitenin güncel koşullarını ve sektörün üniversitelilere yönelik ucuz işçi gücü talebini önümüze koyarsak cevaba giden yolu açmak için buza bir balta da biz vurabiliriz.

Sanat insanın doğayla mücadelesinden doğmuştur. Daha en baştan sanat bir çatışmanın ürünü olarak, insanın en içten duygularının, içsel sıkıntılarının dışavurumu olarak ortaya çıkmıştır. Evet, mağarada herkes uyuduğunda biri uyuyamamıştı, kalktı ve mağaranın duvarına resimler çizdi. Sanat, insanın ve dolayısıyla toplumların tarihteki serüveninin; devrimlerin, değişimlerin, sınıfsal çatışmaların, ileri ve geri atılımların salınımidir.

Günümüz kapitalist toplumunda da sanat tarihin her döneminde olduğu gibi egemenlik ilişkilerinden, sınıf çatışmalarından nasibini almıştır. Halkın diğer tüm değerleri gibi sanat da kapitalist toplumda metalaşmış ve ürünlüştür. Amacımız sanatı ekonomik ilişkilere indirgeyerek özgün karakterini azımsamak, onu kaba şablonculukla açıklamaya çalışmak değildir. Tersine bu ilişkilerin sanat üzerindeki yansımalarını inceleyebilmektir.

Çizim: Berk Efe

Marx’ın devlet iktidarını açıklarken “devlet iktidarı havada asılı durmaz” şeklinde sunduğu metaforu kapitalist toplumda maddi dünyayla gelişen bilincin, ortaya çıkardığı her şey için yeniden üretebiliriz.

Marx devlet iktidarının havada asılı durmadığını belirtirken, bu iktidarın sınıf çatışmalarından doğduğunu söylüyordu. Devlet iktidarı dediğimiz şey bir sınıfın diğer sınıf üzerindeki egemenliğidir. Sanat da bir dönemin koşullarının bilinç biçimidir. İçinde bulunduğu koşullara bağlı olarak şekillenen bilinç, o koşulları var eden egemenlik ilişkilerinden bağımsız değildir.

Tüm bu egemenlik ilişkilerinin içerisinde sanat toplumsal muhtevasıyla

yıkıcı-yaratıcı gücü içinde barındırabilir. Onu salt manipülasyon aracı olmaktan ayıran şey de budur. Sanat eseri ister bireyin, ister yığınların gerçekliğine odaklansın; toplumun çelişkilerine parmak basar ve çelişkiyi bir biçimde aktarır. Dolayısıyla içinde doğduğu toplumun bilincini taşır ve yıkıcı olduğu ölçüde yaratıcıyı işaret eder, yeni bir bilinci açığa çıkarır.

Günümüz koşullarında ülkemizde, sanatın ve üniversitedeki sanat eğitiminin içinde bulunduğu durum da yukarıda bahsettiğimiz gibi egemenlik ilişkilerinden bağımsız değildir. Ülkemizde bilginin metalaşması sürecinde siyasi iktidarın üniversitede inşa etmeye çalıştığı kültürel hegemonyadan -hali hazırda tartışmalı olan- sanat eğitimi de nasibini almıştır.

AKP'nin Kültürel Hegemonyası ve Üniversite

Yaşamımızın birçok alanında kültürel hegemonyasını inşa etmek isteyen siyasi iktidar, bu yolda sanatı da ideolojik bir silah olarak kullanmak istiyor. İktidara geldiği günden bu yana birçok deneme gerçekleştirirse de AKP'nin sanatla olan imtihanı çoğunlukla yeni bir rezilliğin kapısını araladı.

Sanatı kültürel hegemonya inşası sürecinin bir parçası haline getirmekte başarısız olan iktidar, özgür sanat üretimini oluşturan kanalları tıkama yolunu seçti.

İktidarı olumlayan ve tarihi çarpıtan televizyon dizilerine kadar çoğunlukla muhalif kesimlerce alay konusu olan bu çalışmalar AKP'nin kendi tabanındaki belli bir kesimi konsolide etmesini sağladı ancak bunun sürekliliğini sağlayacak resmi kanallar oluşturulamadı. Kısacası AKP kültürel hegemonyasını hiçbir zaman nitelikli sanat eserleriyle ve sanatçı kadrosuyla harmanlayamadı.

Sanatı kültürel hegemonya inşası sürecinin bir parçası haline getirmekte başarısız olan siyasi iktidar, özgür sanat üretimini oluşturan kanalları tıkama yolunu seçti. Sansür politikaları, yasaklanan tiyatrolar, engellenen festivaller, hedef gösterilen sanatçılar, kültür bakanlığının yandaş desteği, müzik kısıtlamaları ve saymakla bitiremeyeceğimiz yasaklamalar. Sanata yapılan bu gerici saldırılar, AKP'nin çeşitli demagogjilerle kendi kitlesini konsolide etme çabasının yanında aynı zamanda kültürel hegemonyasındaki başarısızlığının da bir sonucuydu.

Siyasi iktidarın, sanata yönelik gerçekleştirdiği bu gerici saldırılar milyonlarca üniversitelinin de yaşamını doğrudan etkiledi. Üniversitede bahar şenlikleri kaldırıldı, festivaller yasaklandı, sanat fakültelerine ayrılan bütçeler azaldı, kadro alımları neredeyse durduruldu, kulüp faaliyetleri kısıtlandı. Şu anda üniversite içerisinde faaliyet yürüten ve üniversite yönetiminin açık desteğini alan kulüpler ya gerici politikaları yeniden üretiyor ya da kariyer hayalleri satarak üniversiteliyi üniversite dışına itiyor. Üniversite bir an önce geçilmesi

Şehir meydanlarındaki heykellerden,

gereken gereksiz bir eşiğe dönüşüyor.

AKP Kısılcasında Sanat Eğitimi

İktidarın üniversiteyi bir ticarethaneye, üniversitelileri ise müşteriye dönüştüren politikalarından sanat eğitimi de nasibini aldı. Siyasi iktidar sanatı ideolojik bir silah olarak kullanmakta başarılı olmasa da üniversiteyi sermaye için bilgi üretim merkezine dönüştürmek amacıyla gerçekleştirdiği gerici saldırılarla sanat eğitimini niteliksizleştirdi ve sanat faaliyetlerini değersizleştirdi.

Üniversitede bilim, teknolojik bilgiye indirgendi ve tarih, felsefe, sanat, psikoloji gibi alanlar üniversitenin dışına itildi. Böylece insanlık tarihinin birikimi sonucu ve insanın yaşamını kolaylaştırmak için ortaya çıkan bilgi, büyük şirketlerin ihtiyaçlarına göre üretilmeye başlandı.

12 Eylül 1980 darbesinin bir ürünü olan YÖK'ün üniversiteyi yeniden dizayn etme çabasıyla arşa çıkan bu müdahaleler zinciri, sanat fakültesi öğrencilerini de ciddi bir gelecek sorunuyla karşı karşıya bıraktı. Sanat fakültesinde okumak veya üniversitede herhangi bir sanat alanıyla ilgilenmek "işsiz kalmanın" ön koşuluna dönüştü.

Üniversitede Sinema Okumak

Teknik ekipmana en bağımlı bölümlerden biri olması sebebiyle sinema bölümleri, bilginin metalaşması sürecinde eğitimin niteliksizleşmesinin en açık okunduğu bölümler haline geldi. Sinema bölümlerinde binlerce öğrenci kameraya dokunmadan neredeyse film bile izlemeden mezun olabiliyor.

Sinema bölümlerinde -özellikle bölüm güzel sanatlar fakültesinde ise- yüksek kredili *Temel Sanat Eğitimi* gibi ortak derslerde öğrenciler saçma sapan el işleriyle uğraştırılıyor. Genellikle ne yaptığından dahi habersiz olan öğrenciler sözde ritim-tempo öğreniyormuş. Ya da iletişim fakültelerinde sinema derslerinin yanında radyo ve televizyon gibi birçok açıdan alakasız dersler zorunlu kılınıyor. Sinema sanatçısı olmak umuduyla üniversiteye gelen öğrenciler, her hafta saatlerce kitle iletişim araçları arasında gerçekliği kalmamış ya da sinema sanatıyla alakası olmayan derslerde vakit kaybediyor. Bu saçma eğitim düzenlemesini dünyanın başka bir sinema okulunda görmeniz imkânsızdır. *Çünkü sinema diğer sanat alanlarının ortak çıktısı değil, başlı başına bir sanat alanıdır.*

Sinema bölümlerinde eğitimin niteliksizliği öğrenciler tarafından öylesine biliniyor ki sinemanın okulda değil, sette öğrenileceği düşüncesi oldukça yaygın.

İktidarın eğitim politikaları neticesinde mantar gibi türeyen üniversitelerde gelişti güzel açılan sinema bölümleri sinema endüstrisinin ucuz işçi gücü olan ya da sinemaya daha en baştan küserek işsizler ordusuna katılan niteliksiz bir toplam yaratmaktadır. Türkiye'de, sinema sanatının doğası gereği diğer sanat alanlarından farklı yapısı ve farklı eğitim metotlarının gereksinimi bilinçli bir şekilde tanınmamaktadır.

Sinema bölümlerinde eğitimin niteliksizliği öğrenciler tarafından öylesine biliniyor ki sinemanın okulda değil, sette öğrenileceği düşüncesi oldukça yaygın. Bunun için sinema öğrencileri gerekli olan entelektüel ve teknik bilgiye henüz ulaşmadan set koşullarında, reklam ajanslarında, yapım şirketlerinde uzun saatler güvencesiz koşullarda çalışmaya başlıyor. Oysa üniversitelere ayrılan bütçeye, fiziki koşullara ve dünyadaki birçok deneyime bakarsak üniversitede, sinemanın teknik ve entelektüel eğitiminin var olması birçok açıdan mümkün olabilir.

Sinema Endüstrisinin Ucuz İşçi Gücü Değiliz, Üniversiteliyiz!

Bu yıl üniversitelere ayrılan bütçe 341 milyar lira olarak açıklandı. Listenin başındaki üç üniversite; İstanbul Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi. Bu üç üniversite 2024 yılında 10 milyarın üstünde ödenek alacak. Sermayenin göz bebeği olan özel üniversitelerin dönemlik ücretleri ise dudak uçuklatacak cinsten.

Bugün üniversitenin içinde bulunduğu durum siyasi iktidarın üniversiteyi dizayn ederek sermaye çıkarına bilim üretmek için kültürel hegemonyasını üniversiteliler nezdinde baki kılma çabasının bir sonucudur.

Tüm bu kabarık bütçelere rağmen üniversitelilerin karşılaştıkları değişiyor: barınma krizi, yemekhane zamları, festival yasakları, tarikat yurtları, ulaşım zamları, niteliksiz ve sınav odaklı eğitim... Sinema öğrencileri olarak hala

ekipman eksikliği, kadro yetersizliği ve mekan sıkıntısı gibi sorunlarla karşı karşıya bırakılıyor. Örneğin **İstanbul Üniversitesinde rektörlük, yetersiz yemekhane alanını sebep göstererek İletişim Fakültesinde stüdyo olarak kullanılması planlanan alana yemekhane inşa etme kararı aldı.** Öyleyse üniversiteye ayrılan devasa bütçe nereye akıtılıyor?

Üniversitelere ayrılan bütçeler ve üniversitelerin güncel fiziki koşulları göz önüne alındığında, Rusya, Fransa, Polonya, Macaristan, İtalya, ABD ve Almanya gibi dünyadaki deneyimlerle birlikte diyebiliriz ki sinema ve diğer sanat alanlarında nitelikli eğitim almamız, teknik ekipmanla ve entelektüel bilgiyle tanışmamız üniversitede mümkündür. Ve yine verili gerçeklik gösteriyor ki üniversiteliler sinema endüstrisinin ucuz işçi gücü olmak zorunda değildir, festivallerin taraflı ödülleri için belirli konular üzerine film çekmek zorunda değildir.

Bugün üniversitenin içinde bulunduğu durum siyasi iktidarın üniversiteyi dizayn ederek sermaye çıkarına bilim üretmek için kültürel hegemonyasını üniversiteliler nezdinde baki kılma çabasının bir sonucudur. Bu gerici politikalara karşı nitelikli eğitim en haklı talebimizdir. Üniversitelilerin özgürce sanat faaliyeti gerçekleştirebilecekleri, özgürce seslerini perdeye taşıyabilecekleri koşullar sinema eğitiminin en elzem ihtiyacıdır.

devamı gelecek...

ÜTOPIK FEMİNİST DÜNYASIYLA BARBIE

Ecem Berfin İyidoğan Mersin Üniversitesi

Dünyanın dört bir yanını kasıp kavuran, Mattel şirketinin ünlü oyuncak bebeği Barbie bu yaz ilk defa animasyon değil, Margot Robie ve Ryan Gosling'in başrollerini üstlendiği bir film olarak beyaz perdede karşımıza çıktı.

Barbie filmini bir etkinlik yerine olası sinematik başyapıt olarak görmek biraz zorlama oluyor. Büyük beklentiler, hayranların çarpık bazı düşünceleri abartı güzellemelere sebep oldu. Çıktıktan sonra izleyicileri ikiye bölen Barbie bir tarafı filmin ütopyik feminist dünyası yüzünden rahatsız etse de bir tarafa mesajını ve reklamını gayet aktarmayı başarmış gibi duruyor.

Doksanlı yılların ardından dünyadaki prestijini büyük oranda yitiren ve çeşitli tartışmalara konu olan Barbie, gökkuşağının altında yarattığı ütopyik feminist dünya ve devasa bütçeli reklam harcamalarıyla eski prestijini yeniden inşa etmeye niyetli olduğunu gösterdi. Barbie markası, pedagoji alanından ve feminist çevrelerden yıllardır artarak işittiği tepkileri omuzlamak şöyle dursun, bu tepkiselliği kültür endüstrisinin alışlagelmiş yöntemlerini kullanarak imaj tazeleme aracı olarak kullandı.

Bir Komedi-Dram filmi olan Barbie de anlatıcı (Helen Mirren) daha filmin ilk başında kinayeye özetliyor: "Barbie sayesinde tüm feminizm ve eşit haklar sorunları çözüldü. En azından Barbieler öyle sanıyor. Ne de olsa onlar Barbie Diyarında yaşıyorlar." Gökkuşağının altındaki Barbie diyarında yaşayan Barbie ve Ken'ler gerçek dünyadaki her şeyden habersiz, hayatlarını piyasaya sürdüklerinde bütün kadınları baskılardan kurtarmış oldukları illüzyonu ile sürdürürler. Bu diyarda Barbie'ler istedikleri işi hiçbir engel olmaksızın yapıyor ve -ne kadar yüksek sosyal statülü pozisyonlara daha çok Barbieler sahip olsa da- Ken'ler Barbielerle eşit görüldükleri hayatlarını yaşıyor. Her şeyin, her gün aynı olduğu bu diyarda, söz konusu tek sıkıntı standart Barbie'nin yaşadığı varoluşsal kriz. Gitgide gerçek bir kadına dönüşen, gerçek insanların yaşadığı krizler, panik ataklar ve ölüm düşünceleriyle mücadele eden Barbie, sorularının cevaplarını onunla oynayan insandan alabileceğini düşünerek Ken'in eşliğiyle gerçek dünyaya gelir. Gerçek dünyanın kendi dünyasından çok daha farklı olduğuyla yüzleşen Barbie sudan çıkmış balığa

döner. Ken ise gerçek dünyadaki erkek egemen yapının büyümesine kapılır ve bu sistemi Barbie dünyasında uygulamak için geri döner. Bu sırada standart Barbie onunla oynayan kişiyi bulur ve geri döndüğünde Barbie diyarında her şeyin tersine dönmüş olduğunu görür.

Film, kadın egemen toplumdaki işleyişin gerçek dünyadaki deneyimimizden çok daha güzel olabileceğini göstermeye çalışıyor. Barbie diyarında kadınlar egemen olsa bile Ken'ler bir kenara itilmiyor ve hayatlarını hiçbir beklenti ve baskıya maruz kalmadan yaşıyorlar.

Filmin, kadınların yaşadığı birçok toplumsal çelişkiyi açığa çıkardığı halde bu çelişkileri bir günah çıkarma ayinin parçası haline getirdiğini görebiliriz.

Gerçek dünyadaki baskı ve beklentilerle ilk defa başa çıkmak zorunda kalan Barbie'nin kendisini kötü hissetmesini her kadın anlayabilir. Küçükken hayallerimiz çürütüldüğünde, yapmak istediğimiz şeyler engellendiğinde, hareketlerimiz, giyimimiz ve davranışlarımıza ilk defa karışıldığında biz de aynı şeyleri hissettik. Aslında filmde verilen mesajı yıllar boyunca kadınlar defalarca dile getirdi. Doğduklarından itibaren değersiz hissettirilmeleri, gereksiz romantize edilmeleri, erkeklerle aynı maaşı

alamamaları, sırf kadın oldukları için ciddiye alınmamaları ve daha birçok problemi.

Filmin, kadınların yaşadığı birçok toplumsal çelişkiyi açığa çıkardığı halde bu çelişkileri bir günah çıkarma ayinin parçası haline getirdiğini görebiliriz. Barbie fenomeninin "mükemmel" figürü, giyimi, başarısı piyasaya sürüldüğünden itibaren kadınların kendilerini yetersiz hissetme sebeplerinden biri oldu. Bütün bu baskının sorumluluğunu da tabiki Mattel şirketi değil standart Barbie omuzlarına yükledi. Filmde anlatılmaya çalışılanlar basit ve komediyle karışık olduğu için izleyenleri ikiye bölebiliyor.

Barbie filmi de bize şunu gösteriyor ister et olsun ister plastik sonuçta cinsiyetimiz, kimliğimiz, hayattaki konumuz, statümüz ne olursa olsun, kimse rahat edemeyeceği bir dünyada yaşıyoruz ve hepimiz bu varoluşsal krizleri zaman zaman hissediyoruz. Bu nedenle Barbie'nin kendisini yeterince mükemmel görememesi, Ken'in kendisini bir birey olarak hissedememesi ve Gloria'nın da kendisini yeterince iyi bir anne olarak görememesi izleyicilerin bakış açısını derinden etkilemiştir. Bazen tüm hayatınız boyunca düşündüğünüz ama dillendiremediğiniz şeyi

filmdeki karakter söylediğinde, bu bir anda kafanızda canlanır ve bu melan-koli içinizi ısıtır.

Filmi izlerken hissettiğimiz çelişkiler birçok değişkene bağlı olabilir ama ortak çıkarılabilir bir sonuç varsa filme yüklenen feminist anlamların, kadın mücadelesi ekseninde imaj tazeleme girişimi olduğudur. Bu imaj tazeleme girişiminin Hollywood tarihinin en büyük grevlerinden biriyle yakın tarihlere denk düşmesi de oldukça manidar.

...“kadın olmak” üzerine bizlere ütöpik hikayeler anlatan sinema endüstrisinin, kamera ardında kadınlara distopik bir yaşam sunduğu gözle görülür bir gerçek.

Geçtiğimiz Temmuz ayında 160 bin oyuncu, gece yarısı iş bırakarak Amerika Yazarlar Birliği'nin üyesi 11 bin 500 senaristin 2,5 aydır devam eden grevine katıldı. Yaklaşık beş ay süren grev, stüdyolarla varılan anlaşmanın ardından 27 Eylül'de resmen sona ermişti. Ekim ayının ortalarına ilerlerken Beyaz Perde Aktörleri Derneği ve Amerikan Televizyon ve Radyo Sanatçıları'nın iş garantisi ve maaş güvencesi talebiyle başlattığı grevi sonlandırmak amacıyla Sinema ve Televizyon Yapımcıları Birliği'yle yürüttüğü görüşmelerin taleplerin kabul edilmemesi sebebiyle askıya alındığı açıklandı. Yani Hollywood'un tarihi grevi devam edecek. Ücretlerin ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi için greve çıkan oyuncu ve senaristler belki de Hollywood'un ışıltılı suretinin

arkasındaki gerçeği bizlere göstermeye yetiyor. Öte yandan Hollywood'un önemli isimlerinden film yapımcısı Harvey Weinstein'ın cinsel saldırı ile suçlanmasının ardından çok sayıda ismin Weinstein ile ilgili başına gelen taciz ve tecavüz olaylarını anlatmasıyla başlayan “me too hareketi” de Hollywood'un kadınlar için nasıl bir cehennem olduğunu açığa çıkarmıştı. Kevin Spacey, Dustin Hoffman, James Toback, Jeremy Piven, Ben Affleck ve sayabileceğimiz yüzlerce olay...

Yeni veya yenilenmiş imajlarla “kadın olmak” üzerine bizlere ütöpik hikayeler anlatan sinema endüstrisinin, kamera ardında kadınlara distopik bir yaşam sunduğu gözle görülür bir gerçek. Yine de endüstri bu çelişkiye rağmen toplumda keskinleşen birçok sorunu (yoksulluk, göçmen, kadın, LGBTI+) ezilenlerin dilini kullanan kurnaz bir imajla aktarıyor. Çünkü büyük yapım şirketleri, ajanslar, reklam şirketleri kısaca kapitalizm ne söylediğiyle değil ne kadar kazandırdığıyla ilgileniyor. Pazarlayabildiği ölçüde herhangi bir değeri metaya dönüştürmekten çekinmiyor.

Benim gerçekten komik bulduğum ve durumu en iyi özetleyen sahne Gloria karakterinin ortalama Barbie yaratma fikri ve fikir şirket CEO'su tarafından anında es geçilmek üzereyken arkasından gelen “Bu para kazandıracak” repliği. Kapitalist yaklaşımlarını “komik” göstermeye çalışmış olan Mattel aslında nihai amacına ulaştı ve imajını kötü veya iyi her yönden tazeledi.

BIRAKIN DA OKUYALIM!

Mine Arkadaş Hacettepe Üniversitesi

Her sene üniversiteye haklarımızın bir kısmı daha elimizden alınmış bir halde başlıyoruz. Bizler, üniversiteyi kazandığımız şehirlere dillerden düşmeyen “Üniversiteli hayatı” hayaliyle gelen, gelir gelmez; barınma, ulaşım ve yoksulluk sorunları ile karşılaşan ve hayatının yeni döneminin başındayken sert bir duvara çarpan üniversite öğrencileriyiz. Bizlerden, baskıları ve sınırları sorgusuz sualsiz kabullenip elimizdekilerle yetinmemiz isteniyor. Yoksulluk, barınma ve geçinme kaygıları ile okumaya çalışan üniversiteliler olarak her sene yeni döneme bin bir türlü sorunla başlıyoruz. Gelin bakalım iktidar bu sene bizleri ellerinde hangi sorun demetleri ile karşılıyor.

Üniversiteyi Gören Duyan Var mı?

Orada bir okul var uzakta. Göremesek de, gidemesek de...

Ülkede yaşanan her sorunda ve afette faturanın kesildiği ilk kesim üniversite öğrencileri oluyor. İlk defa pandemi döneminde deneyimlediğimiz bu kapanma süreci, önce kısa süreli “önlem” amaçlı olarak başlasa da sürecin devamında barınma kriziyle baş edemeyen iktidarın geçici çözüm olarak görüp devam ettirdiği bir seçenek haline geldi ancak bu kapanma süreci bizler için elbette son olmadı. 8 ay önce 11 kenti etkileyen bir katliam yaşadık. 11 kentte hayatı durduran bu depremin faturası bilgi üretimin merkezinde olan, halka

yarar sağlayacak bilgiyi üretebilecek olan üniversite öğrencilerine kesildi. Hiçbir neden sunulmadan okullarımızın online oluşuyla beraber üniversitemizden uzaklaştırıldık, yurtlarımızdan çöp torbaları ile kapı dışarı edildik. Üniversite hayatını yaşamak şöyle dursun üniversitemizin kapısının önünden bile geçemez olduk. Kriz durumlarında ne yapacağını bilemeyenlerin elini uzattığı ilk seçenek olmak istemiyor, sorumlusu olmadığı faturaların ilk kesim adresi olmayı kabul etmiyoruz.

Nitelikli Barınma Hayal mi?

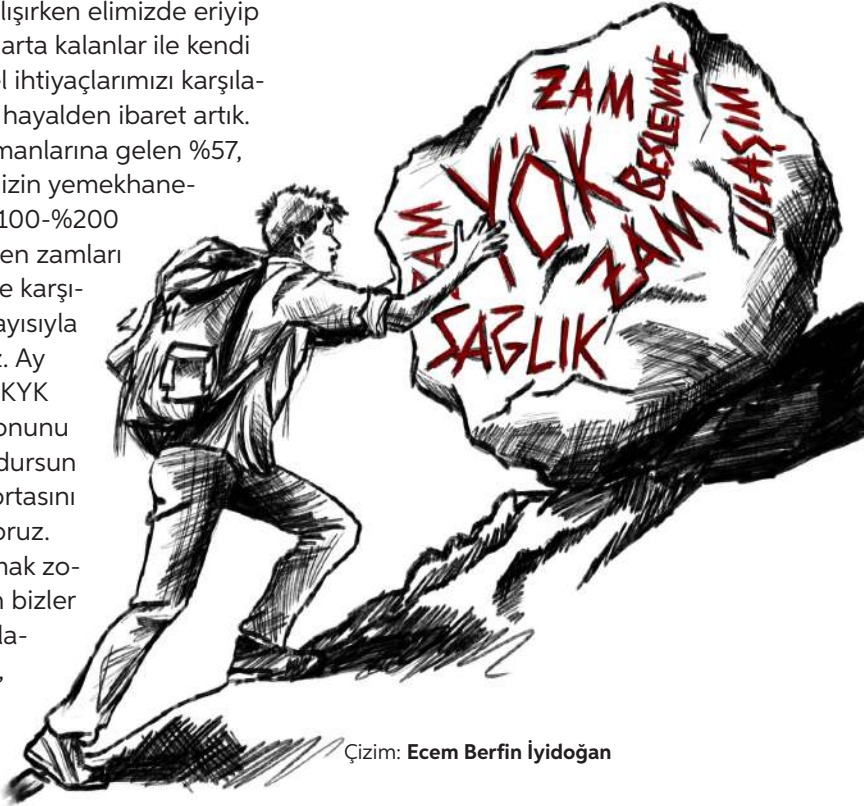
1250TL olan KYK Kredisi ile 570TL olan KYK Yurtlarını ödedikten sonra kalan miktar ile diğer ihtiyaçlarını karşılama ve sonrasında sosyalleşebilme ihtimali hiçbir üniversiteli için gerçekçi değil. Görece şanslıysak çıkan 6-8 kişilik koğu şeklinde, kırık dökük KYK yurtlarında niteliksiz yemek ve odalarda insancıl olmayan şartlarda yaşamaya mecbur bırakılıyoruz ve bunlar için kendimizi şanslı saymamız isteniyor. Yurt çıkmaması durumunda özel yurt ve ev arayışına giren üniversiteliler asla karşılayamayacakları tutarlar ile karşı karşıya kalıyor. Özel yurt ve eve çıkma seçeneklerini ihtimal olarak dahi göremeyenlerimiz ise tarikat yurtlarına mahkum ediliyor. Üniversitelerimizin kendi yurtları ise her sene yeniden başvuru şartı koşup kimimize bu stresi tekrar yaşatmayı seçiyor. Zar zor karşıladığımız özel yurtlar için kendini

şanslı sayan, yüksek kirali niteliksiz evlerde yaşamak zorunda kalan ve mecbur bırakıldığımız tarikat yurtlarında her gün yaşam mücadelesi veren üniversiteliler olarak bizler tüm bu zorluklar arasında okumaya çalışırken yetkililer bu sorunları gidermek için çözüm üretmek yerine üç maymunu oynamaya devam ediyor. Henüz dönemin başında üniversitemizin kapısından girmeden yüzümüze çarpan ilk gerçeklik barınma sorunu oluyor. Bizler ise nitelikli barınma hakkımızın hayalden ibaret olmadığını biliyoruz.

Üniversitelinin Diğer Adı: Yoksul

Günden güne pahalılaşılan hayatın içerisinde 1250TL kalan KYK Kredisi ile yurt, ev, ulaşım ve kaynaklarımızı karşılamaya çalışırken elimizde eriyip biten paradan arta kalanlar ile kendi sosyal ve temel ihtiyaçlarımızı karşılamak bizler için hayalden ibaret artık. Öğrenci abonmanlarına gelen %57, üniversitemizin yemekhanelerine gelen %100-%200 arasında değişen zamları KYK Kredileri ile karşılayamıyor, dolayısıyla geçinemiyoruz. Ay başında yatan KYK Kredisi ile ay sonunu görmek şöyle dursun ne yazık ki ay ortasını bile zor görüyoruz. Okurken çalışmak zorunda bırakılan bizler ucuz iş gücü olarak görülmeye, tacize uğra-

maya devam ediyoruz. Üniversitelileri ucuz işçi gücü olarak görüp, dönem başlarken ellerini sıvazlayarak “Yürüyen Kurye” gibi sözde iş imkanı sunanların başında olduğu sömürü çarkları dışlarını biz üniversitelilere de geçiriyor. Üniversiteliler olarak okurken çalışmak zorunda kalmak değil; öğrenmek, gezmek, deneyimlemek ve yaşamak istiyoruz. Geçinebilmek ve barınmak bu kadar uzakta ve imkansız değil biliyoruz. Geçinemediği ve barınmadığı için hayatına son veren her sıra arkadaşımız adına ve bu sorunu yaşamaya devam eden üniversiteliler için sesimizi yükseltmeye ve taleplerimizi görünür kılmaya devam edeceğiz.

Çizim: Ecem Berfin İyidoğan

DÜNYA SİNEMASINDAN İZLER

İtalyan Yeni Gerçekçiliği

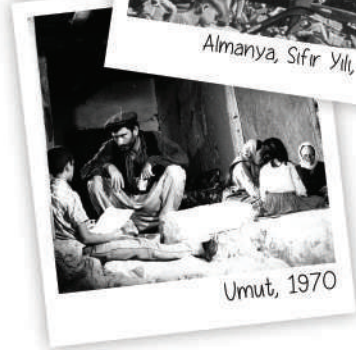
İkinci Dünya Savaşı yıllarında İtalya'daki *beyaz telefon filmlerine** ve Hollywood'un ticari sinemasına karşı ortaya çıkan sinema akımı. Bu akımın temsilcileri karşıtlarının tersine seyircide gerçekliği arttırmayı ve seyircinin filme nesnel yaklaşımını hedeflediler. Amatör oyuncularla çalıştılar, gerçek mekanları tercih ettiler, kurguyu da bu gerçekçilik etkisini arttıracak biçimde kullandılar. Kamera artık sokaklardaydı ve filmin merkezinde toplumu ilgilendiren yoksulluk, savaş ve mücadele gibi konular vardı. Vittorio De Sica, Roberto Rossellini, Luchino Visconti, Cesare Zavattini akımın öncü sanatçılarıdır. Ülkemizde ise bu akımın en bilinen temsilcisi Yılmaz Güney olmuştur.

Bisklet Hırsızları, 1948

Almanya, Sıfır Yılı, 1948

Umut, 1970

Roma, Città Aperta

Yönetmen: Roberto Rossellini

Yıl: 1945 Süre: 100 dakika

İkinci Dünya Savaşı yıllarında geçen film savaşın getirdiği yıkımı, yoksulluğu ve mücadeleyi konu alıyor. Rossellini filmi savaşın devam ettiği yıllarda çekmiştir. Bu yüzden film, savaşın getirdiği gerçek yıkım görüntülerini de içermektedir.

***Beyaz telefon filmleri:** Mussolini dönemi İtalya'da melodram filmleri. İyi-kötü, zengin-fakir çatışmalarının ağırlıkta olduğu bu filmlerde sadece duygusal etki yaratmak amaçlanır. Toplumsal yapı çarpıttır. Türkiye'deki Yeşilçam filmlerine benzetilebilir.

YIKINTILARIN ARASINDAN CANLANAN BİR FİLM FESTİVALİ

Gençlik Filmleri Festivali

Geçtiğimiz yıllarda sekiz defa düzenlenen **Gençlik Filmleri Festivali (GFF)**, beş yıl aradan sonra Hatay'dan tekrar yola çıktı. 9. Gençlik Filmleri Festivali'nin beyaz perdesi bu yıl deprem bölgesi olan Hatay'da hayat buldu.

6 Şubat günü tüm ülkeyi derinden sarsan depremlerin ardından üniversiteler olarak deprem bölgesine ulaştık. Başta tüm dayanışma faaliyetleri olmak üzere **"Okumuş İnsan Halkın Yanındadır"** diyerek bölgedeki çocuklarla ve gençlerle çeşitli etkinliklere başladık.

Bu etkinliklerde Aşağıokçular ve Yeşilpınar'da birçok farklı film gösterimi gerçekleştirdik. Bu gösterimler okul ve çocuk evi olarak kullandığımız konteynirlarda oluyordu ve bazen genç katılımı 40 kişiyi geçiyordu. 9. Gençlik Filmleri Festivali işte bu etkinliklerden doğdu.

Deprem bölgesinde çalışma yürüten sinema öğrencilerinin ortak akıyla yola çıkan 9. GFF'nin ilk hedefi, yıkıntıların arasından yeni bir umut ışığı yakabil-

mektir. Festival çalışmalarına Hatay'dan başlayarak, şehir şehir planlar çıkardık. Arkadaşlarımızla birlikte şehirlerimize döndük ve başta sinema öğrencileri olmak üzere tüm üniversitelilere **"Hatay'da Gençlik Filmleri Festivali yapalım!"** çağrısında bulunduk.

Çağrılarımız hem sokaklarda hem de sosyal medyada yerini alırken birçok sanatçı, sinema ve sinema topluluğuyla iletişim kurduk.

Bu süreçte bu seneki mottomuz için Şilili şair Neruda'nın **"Halkız biz yeniden doğarız ölümlerde"** mısralarını seçtik.

Sırtımızda perdemizle birçok köyü gezerek film gösterimi gerçekleştirdik ve 9. Gençlik Filmleri Festivali'nin duyurusunu yaptık.

19, 20, 21 Nisan'da 9. Gençlik Filmleri Festivali'ni Aşağıokçular Mahallesi ve Yeşilpınar Mahallesi olmak üzere iki bölgede gerçekleştirdik. Festival hazırlığındaki endişelerimiz, festivale dair kaygılarımız gün sonunda beyaz

perdenin önünde uçup gitti. Üç günlük festival sürecinde ve sonrasında kurduğumuz bağlar, “halk için sanat” öğretisiyle hareket eden bizlere muhteşem bir deneyim bıraktı.

Gençlik Filmleri Festivali; yeniden doğuşun mottosunu sahiplenerek bir halkın göbeğinden doğdu ve şimdi farklı şehirlerde onlarca gönüllüye sahip. Üç aylık bir çalışmanın parçası ve devamı niteliğinde gerçekleştirdiğimiz üç günlük festivalin bize öğrettikleri meyvelerini vermeye başladı bile

Bizler hüznümüzün ve acılarımızın öfkeye dönüştüğü yeni bir yaşamın

yaratıcı işçisine dönüştüğümüzün hayaliyle yola çıktık ve perdemizde bu bilincin umudunu taşıdık.

Gençlik Filmleri Festivali olarak 1 Mayıs'ta İzmir'de ve Mersin'de “Perdemizde umut var” sloganıyla Hatay'dan yaktığımız umut ışığını alanlara taşıdık. Şimdi bu umudu memleketin dört bir yanına taşımak için kolları sıvıyoruz. Çünkü bizler sanatın “bizi kavgaya çağırın” gücüne inanıyoruz.

Lanetli Kasabada Biz Neredeyiz?

Ahmet Cevher *Marmara Üniversitesi*

Emin Alper'in Kurak Günler filmi henüz Türkiye'de gösterime girmeden gerici taraflarca hedef gösterildi ve süreç bakanlık tarafından verilen desteğin geri çekilmesiyle sonuçlandı. Emin Alper'in, filmin başarısına atıfta bulunduğu açıklamadan* anlamak pek mümkün olmasa da filmin hedef gösterildiği tepkilerin çoğunda senaryoda LGBTİ+ bir karakterin "olabileceği" iddiası yer alıyordu. Filmin henüz vizyona girmeden yaşadığı bu süreç filme duyulan merakı arttırdı. Film bir haftada bakanlığın faiziyle geri istediği miktarın 4 katı gişeye yaptı.

Cumhuriyet dönemi edebiyat eserlerinden görmeye aşına olduğumuz "şehir-taşra" formülü Kurak Günler'de de bizi karşılıyor. Hikâye, Anadolu kasabasına yeni atanan genç ve idealist bir savcının etrafında şekilleniyor.

Genç savcı Emre, annesinin kibirli çekincelerine rağmen hiç bilmediği, sakinlerini tanımadığı bir kasabada göreve başlıyor. Emre'nin görev yeri her şeyin çıkar ilişkilerine göre şekillendiği, halkın anlayışsız ve cahil olduğu, bitmeyen

sorunların bitmeyen dalaverelerle çözüldüğü, deyim yerindeyse cehaletle lanetlenmiş bir Anadolu kasabası.

Genç savcımız kasabaya geldiğinde görünüşleri ve hareketleriyle faşist, askeri örgütlenmeleri andıran bir grubun avladıkları domuzu kamyonetin arkasına bağlayarak kasabada gezdirdiğini görüyoruz. Daha ilk andan itibaren, şiddetin kasabanın ruhuna ait olduğu domuz sahnesiyle hissettiriliyor.

Öte yandan hikâyenin merkezinde yer alan bir de obruk sorunu mevcut. Bu obruklar kasabanın farklı yerlerinde aniden ortaya çıkıyor ve ciddi tahribatlara yol açıyor. Taşra hikayelerinde genellikle görmeye alıştığımız yavaş ve aksak işleyiş belki de bu obruk imgesiyle kırılmak isteniyor. Her şeyin yavaş işlediği, sorunların çözülmekten ziyade sürekli üstünün örtüldüğü, yaşamın aksaklıklarla birlikte aktığı Anadolu taşrasının aksine bu kasabada acil bir sorun var.

Kasabanın her yanına sızmış olan cinsiyetçilik, homofobi, kirli ilişkiler, tecavüz, hukuksuzluk ilk andan genç savcının etrafını sarıyor. Emre bu ağların içine çekil-

diğinde meydan okumaya varan akılcı tavrı içkisine ilaç atılarak darmaduman ediliyor. Karakterin film boyunca çözmeye çalışacağı ana çelişki de burada açığa çıkıyor.

Hiçbir detayı hatırlamadığı gecede, kasabalı genç bir kadın olan Pekmez tecavüze uğruyor. Kasabalının Pekmez'in yaşadıklarına karşı ilgisiz tutumu ve babasının çaresizce isyanıyla birlikte Emre'nin zihnine teslim olup, hikâyeyi Emre ile birlikte çözmeye başlıyoruz. Gece yaşanan her şey Emre'nin kafasında soru işareti olarak çözülmeyi bekliyor.

Bu Düzen Nasıl Değişecek?

Hikâyenin yaslandığı kasaba alegorisini film boyunca Emre'nin gözünden görüyoruz. Emre ile birlikte hatırlıyor, Emre ile birlikte endişeleniyor, eksik kısımları Emre ile birlikte tamamlıyoruz.

Kurak Günler'in toplumsal çelişkilere parmak bastığı aşikar. Ancak ne yazık ki bunu yaparken merkezine aldığı basmakalıp "cahil taşra halkıyla karşılaşan saf ve temiz şehirli" karakteri ciddi sıkıntılar barındırıyor.

Kuşkusuz filmin, karakterlerle özdeşlik kurmamızı ve her gün milyonlarca insanın hissettiği toplumsal çelişkileri suratımıza tokat gibi çarpması oldukça etkileyici. Ancak unutmamak gerekir ki bu özdeşlik -Emre'nin nezdinde- orta sınıf bireye dayalı bir perspektifi barındırıyor.

Her gün hissettiğimiz sorunlar filmde büyük kesimlerin yaşadığı sorunlar olarak gerçekleşmiyor. Tersine kasabanın gerici toplamından ayrıksı duran iki temiz karakter nezdinde gerçekleşiyor. Bundan kaynaklı tüm film boyunca kafamda bir soru dolaştı durdu: **"Bu lanetli kasabada biz neredeyiz?"** Toplumun ayrıştığı, kimlik sorunlarının keskinleştiği, çürümüş bir düzenin her şeye egemen olduğu bu atmosferde, bu çelişkilere payını alan veya rahatsızlık duyan, hatta Kurak Günler'e bir haftada bakanlığın geri çektiği desteğin dört katını kazandıran milyonlar nerede? Geniş kesimlerin tek pratiği farklı yaşam biçimlerine sahip, kafası açık, temiz Avrupalı fenotipini linç etmek. Bu bilinçli tercih, filmin kırmaya yeltendiği aksak ve yavaş taşra işleyişini tekrar **"bu düzen değişmez"** düşüncesine hapsediyor.

Emin Alper 2019 yılında verdiği bir röportajda Kız Kardeşler filminin senaryosunu "feminist arkadaşlara" okutarak senaryoda sorun olmadığını onayını aldığını söylüyordu.** Emin Alper aldığı icazeti unutmamış olacak ki sanatının toplumsal anlamda özgün olabilecek taraflarını izleyicisi ve denetleyicisi sayılabilecek kesimlere feda ediyor.

Gazeteci Murat ve savcı Emre -hatta Emre'nin annesi de dahil- kasabanın tüm toplamına karşın (bilinçli bir tercih olarak) batılı görünüşleri bir vurgu barındırıyor. Bu vurgu hem karakterlerin kasabadan ayrık düşmelerinde hem de kasabanın içerisinde bulunduğu cehalet sarmalında genetik faktörleri işaret ediyor.

Kurak Günler'in toplumsal çelişiklere parmak bastığı aşikar. Ancak ne yazık ki bunu yaparken merkezine aldığı bas-makalılıp "**cahil taşra halkıyla karşılaşan saf ve temiz şehirli**" karakteri ciddi sıkıntılar barındırıyor. Bu karaktere dö-nemin kimlik çelişiklerinden kılıf örmek de filmin geneline hâkim olan orta sınıf anlayışı aşmaya yetmiyor.

Filmin sonunda karşılaştığımız obru-ğün bir tarafında gazeteciyle savcının diğer tarafında ise onları linç etmek isteyen gerici taşra halkının kaldığı sahnede, filmin belkemiğini oluşturan bireyci anlayışın adeta tezahürüne tanıklık ediyoruz. Kasaba halkının cehaleti sebebiyle oluşun obruklar yine kasabalıyı yutmaya başlıyor. Filmi izlerken birçok sarmal çelişkinin sura-tımıza çarptığını hissediyoruz ancak son kısım ile beraber muğlak bir umuda savrularak sinemadan ayrılıyor.

Obruklar belediye başkanının oy top-lamak için inşa ettiği su taşıma sistemi yüzünden oluşmasına rağmen kasaba halkı yeniden aynı başkanı seçmekte ısrarcı. Yani obruklar, kasaba halkı-nın cehaleti, iş bilmezliği, bağnazlığı yüzünden oluşuyor ve son sahneden anladığımız üzere yine kasabalıyı içine çekiyor. Filmin yarattığı bu atmosfer seyirciyi bir sorunun göbeğine itiyor: "**Obruğün hangi tarafındasın?**" Benim içimden "**obruğu kapatmak isteyen taraftayız**" demek geçiyor ama filmde böyle bir taraf göremiyorum. Bir sınırlama var: Ya siyahsın ya beyaz. Ya kasabanın cahil, homofobik, cinsiyetçi, riyakâr halkının bir parçasısın ya da Avrupalı, temiz ve ilerici şehirli kimliği-

ne sahipsin.

Kasabanın seçimlere gittiğini görü-yoruz ancak gazeteci Murat dışında hiçbir muhalefet yok. Düzen içi veya düzen dışı muhalefetin muğlaklığa teslim edilmesi orta sınıf kibri olarak "bu düzen değişmez" fikrini yinelerken sanatçı ve izleyici için en konforlu siyasi konumu oluşturu-yor.

Kitlelerin içinde buldukları cehalet sarmalı, kitleleri oluşturan bireylerin tercihleriyle temellendiriliyor. Toplum-sal gerçeklikten kopuk bu temellendir-me seyirci nezdinde toplumsal olaylara karşı gelişen edilginliği pekiştiriyor. Başka bir deyişle film sorunları işaret ediyor ancak bu sorunların kaynağını resmederken dünya gerçeklerinden koparak bireyci bir üstencilığe savru-luyor.

Kurak Günler, bünyesinde barındırdığı aksaklıklarla birlikte gösterilmeyeni göstermeye yeltenmesi bakımından değerli bir konumu işgal ediyor. Tam da bu sebepten film üzerine düşün-mek ve tartışmak elzem bir gereklilik. Asıl sormamız gereken soru da burada açığa çıkıyor. Neden bu sorunları mer-kezine alan, çeşitli toplumsal meseleleri işaret eden daha fazla film çekilmiyor ya da başka bir deyişle "kurak günlere" mahkûm mu edildik?

Referanslar:

1. Emin Alper'in 8 Aralık 2022'de "Komu-oyuna Duyuru" başlığıyla yayınladığı bildiri.
2. Emin Alper'in Bant Magazine Youtube kanalında Melikşah Altuntaş ile gerçekleştirdiği söyleşi. Süre: 16:53

GÖK VADEDİLEN KANATSIZ ÇOCUKLAR

Ramazan Ali Bilir Mersin Üniversitesi

Lukas Moodysson'un yazıp yönettiği 2002 yılı İsviçre-Danimarka ortak yapımı olan Lilja 4-Ever (Daima Lilya) 16 yaşındaki Lilja'yı merkezine alarak birçok toplumsal soruna değiniyor. Ahlak, etik, hak ve rıza gibi kavramların toplum nezdinde ne denli yozlaştığını konunun muhataplarına yani toplumun bir parçası olan bizlere son derece sert ve rahatsız edici bir üslupla gözler önüne seriyor. Bu rahatsız edicilik sadece hikaye anlatımı ile sınırlı kalmayıp kamera hareketleriyle pekiştirerek izleyiciyi adeta filmin içine hapsediyor. İzleyici film boyunca yaşananlara şahitlik ederken yer yer kendiyi hesaplaşıp kendini, birey olarak toplumu sorguluyor. Bu yönleriyle Lilja 4- Ever seyirlikten çıkıp, geçmesi ve hazmetmesi zorlu bir sınav evriliyor.

Annesi tarafından beklenmedik bir şekilde terk edilen Lilja, adeta sudan çıkmış balığa döner. Bir yandan olanları hazmetmeye çalışırken bir yandan itildiği yalnızlığa alışma süreci başlar. Bu sürecin her anı bir öncekinden katbekat daha ağır geçerken Lilja bu ağırlığa yaşama dürtüsüyle ve yeni güne çıkma isteğiyle var gücüyle meydan okumaya başlar. Meydan okudukça ve şiddetlendikçe karşı konulması zorlaşan hayat döngüsü içinde kaybolur. Bu döngüde yalpalamaktan yorulsa da işleyen bu döngünün içinde sınırlar çizer ve bu sınırların içinde kendini kısmen de olsa huzurlu ve mutlu hissetmek ister ama hayatın onunla ilgili çok daha sarsıcı planları vardır.

Ergenlik döneminin ortasında, kendini ve dünyayı en karmaşık hissettiği zamanda; tek başına yaşam mücadelesi vermek zorunda bırakılan bir kız çocuğu üzerinden yalnızlık, çaresizlik, hüznün ve acı gibi birçok duyguyu aynı anda deneyimlerken yoksulluk ve her türlü istismarın şahidi oluyoruz. Bu şahitlik konforlu bir şahitlikten çok uzak. Bu şahitlik öyle gerçek bir yerden esir alıyor ki sizi karakterin her türlü duygusundan nasibinizi alıyor ve boğazınızda koca bir yumruyla kala kalıyorsunuz. Etkisi günlerce sürüyor. İnsan olmayı düşünmüyorsunuz, aç olmayı, tok olmayı, kalabalığı, yalnızlığı, sevdiklerinizi, nefret ettiklerinizi, en çok da kendinizi. Sanmayın bu film bir duygu bir dram pornosu, bu film tamamıyla hayatın kendisi. Bütün planlarıyla, plansızlıklarıyla, çoğu zaman inişleri nadiren çıkışlarıyla yakalanamaz geri dönülmez akışıyla.

İzlediğim günden beri kafamın bir tarafında sahne sahne tutuyorum bu filmi. Tutmak istemiyorum aslında, etkisi azalsın istiyorum. Çocukları düşünüyorum. Zevk uğruna dünyaya getirilen çocukları, insan cehennemine maruz bırakılan cennet çocukları. Büyüyüp küçük kalanları, küçük ama büyük hayatları, en çok da var olmayı düşünüyorum. Neye göre var neye göre yokuz bu dünyada? Ne için geldik ve ne için mücadele ediyoruz? Ölümün bilinmezliğinden mi yoksa yaşamın sonsuzluğundan mı korkuyoruz?

Manhattan Projesinin Görünmeyen Eli

Yazan: N.D. Jayaprakash Çeviren: Ecem Berfin İyidoğan, Erdoğan Can

Yakın zamanda, özellikle de “Oppenheimer” filminin gösterime girmesinden sonra, bilim adamı J. Robert Oppenheimer’i Japonya’ya atom bombası atılması kararından ilk elden sorumlu tutmaktan çekinmeyen birçok makale yayınlandı.

Oppenheimer “toplu katliamın bilinçli bir savunucusu” (1 Ağustos) ve “savaş suçlusunu” (3 Ağustos) olmakla suçlandı. “Kitlesel katliamın yüceltilmesi” (4 Ağustos) ve “Hidrojen bombasını yapan... [lanet olası] adamlar” arasında yer almakla suçlanıyor. (14 Ağustos).

Bir başka suçlama da Oppenheimer’in Geçici Komite’nin Bilimsel Paneli’ne üyeliğinin “Başkan Harry Truman’ı bombaları kullanmaya ikna edeceği” yönündedir (22 Ağustos). Suvrat Raju da 6 Ağustos’ta The Wire’da “Oppenheimer Nükleer Bomba Yapmakla Kalmadı. Japonya’da kullanılması için de bastırdı.” isimli bir makale kaleme aldı.

Oppenheimer’a yönelik karakter suikastına girişen ve ağır iddiaları destekleyecek en ufak bir kanıt sunmayan, çoğunlukla izlenimci nitelikte çok sayıda başka makale de mevcuttur.

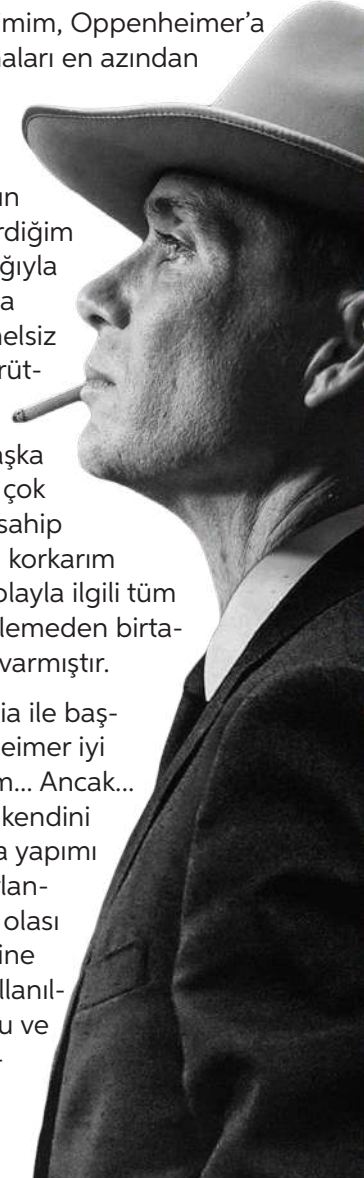
Bu arada, The Wire’da yazan Raju, Hiroşima ve Nagazaki’ye atom bombası atılmasından sorumlu gerçek kötü adam James Byrnes’in oynadığı role değinirken çok az sayıdaki kişiden biri.

Oppenheimer’ı atom bombalarından sorumlu tutanların çoğunun, James Byrnes’in bu konudaki entrikalarından tamamen habersiz olması oldukça üzücü.

Buradaki girişimim, Oppenheimer’a yönelik suçlamaları en azından görünüşte yazılı kanıtlara dayandırmaya çalışan Raju’nun makalesine verdiğim bu yanıt aracılığıyla Oppenheimer’a yönelik bu temelsiz suçlamaları çürütmektir.

Ne yazık ki, başka konularda pek çok ortak noktaya sahip olduğum Raju, korkarım ki bu korkunç olayla ilgili tüm gerçekleri incelemeyen birtakım sonuçlara varmıştır.

Makale şu iddia ile başlıyor: “Oppenheimer iyi yapılmış bir film... Ancak... Oppenheimer kendini nükleer bomba yapımı sorunuyla sınırlandırmadı. Diğer olası seçenekler yerine Japonya’da kullanılmasını savundu ve mümkün oldu-

ğunca çok can alacak şekilde teslimatının planlanmasında rol oynadı”.

Oppenheimer filmi kesinlikle iyi yapılmış. Üç saatlik filmin Japonya’ya atom bombası atılması kararıyla ilgili ve bu karardan kaynaklanan tüm hususları ele alamayacağı da bir gerçektir. Elbette film Leo Szilard ve Niels Bohr’un görüşlerini çok daha açık bir şekilde ortaya koyabiliirdi. Dahası, filmde 12 Nisan 1945’te meydana gelen kritik değişime hiç değinilmemiştir: Ünlü bir liberal olan Başkan Franklin Roosevelt’in ani ölümü ve dönemin başkan yardımcısı, koyu bir muhafazakâr olan Harry Truman’ın ABD başkanlığına yükselmesi.

Çoğu yazar bu kaygı verici gelişmeyi görmezden gelerek gerçekleri yansıtmayan yorumlar yapıyor. Raju da böyle bir dikkatsizliğin kurbanı olmuştur. Görünüşte Oppenheimer’a yöneltilen suçlamalar doğru gibi görünebilir, ancak Manhattan Projesi’ndeki siyasi karar alma sürecinin arkasında her zaman görünmeyen bir el vardı.

Bulletin of the Atomic Scientists’te konuyla ilgili son makalelerden birine yanıt olarak editöre gönderilen bir mektupta belirtildiği gibi: “Oppenheimer, General Groves ve Curtis Lemay tarafından yönetilen kontrolden çıkmış bir ordunun insafına kalmıştı. Zaten bombanın geliştirilmesi sırasında casusluk suçlamasıyla soruşturma altındaydı ve üretim yapması için büyük baskı altındaydı. Ailesini ve kendisini korumak için sadakatini

kanıtlama ihtiyacı hissetmiş olabilir.”

Raju’nun bahsettiği gibi sözde Oppenheimer’ın onayladığı ya da imza attığı belgeler, yani bir “toplantı özeti” ve “nükleer silahların derhal kullanılmasına ilişkin tavsiyeler”, sırasıyla 12 Mayıs 1945 ve 16 Haziran 1945 tarihlidir, yani Başkan Truman ve başdanışmanı James Byrnes’in (daha sonra ABD Dışişleri Bakanı) “Bomba bizi savaşın sonunda kendi şartlarımızı dikte edebilecek bir konuma getirebilir”[i] sonucuna varmasından yaklaşık bir ya da iki ay sonrası.

Kararları, hazır olur olmaz atom bombalarını kullanmaktı. [Yeterli miktarda uranyum ve plütonyumun gerekli kalitede işlenmesi için gereken zaman kısıtlıydı]. Avrupa’daki savaşın 8 Mayıs 1945’te Almanya’nın teslim olmasıyla sona erdiği not edilebilir.

Ancak Oppenheimer’ın dediğine göre: “...son tarih hiç değişmedi. Mümkün olan en kısa süreydi... Almanya’nın çöküşünden sonra biz [bilim insanları] bunu [atom bombasını] Japonya’daki savaşa hazır hale getirmenin önemli olduğunu anladık.”[ii]

Dolayısıyla Oppenheimer’ın sadece emirleri uyguladığı ve teknik sorulara teknik yanıtlar verdiği çok açıktır. Siyasi kararlar alma yetkisine sahip olduğu hayal bile edilemez. Oppenheimer, muhalefetini ifade edebilecek bir konumda olmadığı için başka yerlerde alınan kararlara uymak zorunda kalmıştır.

Geçici Komitenin 1 Haziran 1945 tarihli toplantı notları bu konuda gerçek karar vericinin kim olduğunu açıkça ortaya koymaktadır: “Bay Byrnes, Savaş Bakanı’na, hedefin nihai seçiminin esasen askeri bir karar olduğunu kabul etmekle birlikte, komitenin mevcut görüşünün bombanın mümkün olan en kısa sürede Japonya’ya karşı kullanılması; işçilerin evleriyle çevrili bir savaş tesisinde kullanılması ve önceden uyarı yapılmaksızın kullanılması gerektiği yönünde tavsiyeler önermiş ve komite de bunu kabul etmiştir.” [s.8-9]

James Byrnes kimdi? Tüm güce nasıl sahip oldu? Hangi faktörler 12 Nisan 1945’teki kritik değişimin arkasındaydı?

Sağcılar ABD Liderliğini Ele Geçirdi

Başkan Roosevelt’in ardından görev ve gelen yeni ABD Başkanı Harry S. Truman, Demokrat Parti’nin Sovyetler Birliği ile işbirliğine devamlı olarak karşı çıkan sağ kanadını temsil ediyordu.

Yaklaşık dört yıl önce, 22 Haziran 1941’de Nazi Almanyası Sovyetler Birliği’ne savaş ilan ettiğinde Truman’ın tepkisinin şu şekilde olduğunu hatırlayın: “Eğer Almanya’nın savaşı kazandığını görürsek, Rusya’ya

yardım etmeliyiz ve eğer Rusya kazanıyorsa, Almanya’ya yardım etmeliyiz ve bu şekilde mümkün olduğunca çok kişiyi öldürmelerine izin vermeliyiz...”[iii]

Truman’ın 1944 ABD Başkanlık seçimlerinde Demokrat Parti’nin başkan yardımcısı adayı olarak, görevdeki Henry Wallace’ın yerine, partiyi neredeyse ikiye bölen kıyasıya bir mücadelenin ardından adaylığı garantilemiş olması da ilginçtir. O dönemde Demokrat Parti’de yaşanan parti içi mücadeleyi detaylı bir şekilde inceleyen Robert Garson’un da belirttiği gibi: “Güney’in korkulu rüyası olmasına rağmen Wallace, Kuzey’deki kentsel koalisyonun kahramanıydı. Liberaller onun vizyonuna saygı duyuyordu. Kendisini yoksulluğun, adaletsizliğin ve ırkçılığın ortadan kaldırılmasına adayacak savaş sonrası Amerika hayali, onu pek çok işçiye ve siyah gettoların mücadele eden gençlerine sevdirdi. Wallace, Roosevelt’in kendisi dışında, Yeni Düzen’in başlıca temsilcisiydi... Dolayısıyla, muhalif güneylilerin hedefindeydi* Demokrat Parti’nin 1944 Ulusal Kongresinden çok önce, güneyli liderler Wallace’a karşı muhalefetlerini birleştirmeyi ve onun yerine kabul edilebilir bir güneyliyi getirmeyi

planlamışlardı.”[iv]

[*Çoğunlukla ABD'nin güney eyaletlerinden gelen Demokrat Parti içindeki aşırı muhafazakâr kesimler.]

Sağcı liderlerin iddiası şuydu: “... partimizin tarihinde daha önce hiçbir zaman Demokrat aday listesindeki Başkan Yardımcılığı pozisyonu bu yıl olduğu kadar önemli olmamıştı.”[v]

Bunun nedeni, daha önce benzeri görülmemiş bir dördüncü dönem için Başkanlık görevine aday gösterilen Franklin Roosevelt'in sağlık durumunun iyi olmamasıydı. Sağlığı endişe yaratıyordu ve görev süresini tamamlayacak kadar uzun yaşayacağı söyleniyordu. Bu nedenle sağcılar muazzam bir baskı uyguladı ve bir uzlaşma olduğu düşünülen bir şekilde Truman'ın (Missouri'li olduğu için teknik olarak güneyli olmayan birisinin) Başkan Yardımcılığı görevine aday gösterilmesini sağladı.

Başkan Roosevelt dördüncü döneminin dördüncü ayında öldü ve Truman görevi devraldı. Ancak Truman göreve geldikten kısa bir süre sonra gerçek yüzünü ortaya koydu: “İlk işi James F. Byrnes'i [3 Temmuz 1945'ten itibaren] dışişleri bakanı olarak Washington'a çağırmak oldu. Byrnes elbette 1944'te Güney'in başkan yardımcılığı için başlıca tercihiydi [ancak ismi liberaller tarafından şiddetle reddedildiği için sözde uzlaşma sağlandı]; şimdi, bir yıl sonra, Amerikan dış politikasının baş mimarı olarak atandı ve aynı zamanda başkanlık için sıradaydı. Birçok eski

Roosevelt yandaşı kabineden ayrıldı ve yerlerine Truman'ın seçtikleri geldi. Güneyli seçmenler bu hızlı personel değişiminin daha muhafazakâr politikaların yeniden yürürlüğe girmesi için iyi bir işaret olduğundan emindi.”[vi]

“Güneylilerin” bu tahakkümü, bundan sonra olacakların habercisiydi.

Editörün notu: Bu çeviri

“CounterPunch'daki “Fact and Fiction About Oppenheimer: The Unseen Hand of the Manhattan Project” isimli İngilizce orijinalinden halihazırda var olan Oppenheimer tartışmalarına yeni bir soluk getirmek ve yazar N.D. JAYAPRAKASH'ın görüşlerini ortaya koymak amacıyla çevrilmiştir.

Kaynakça(orj.):

[i] Harry S. Truman, “Memoirs Vol.I: Years of Decisions”, Doubleday & Company, Inc., New York, 1955, s.87

[ii] Herbert Fei (historian and special consultant to the US Secretary of War—1944-46), “The Atomic Bomb And The End of World War-II”, Princeton University Press, New Jersey, ABD, 1966, s.41

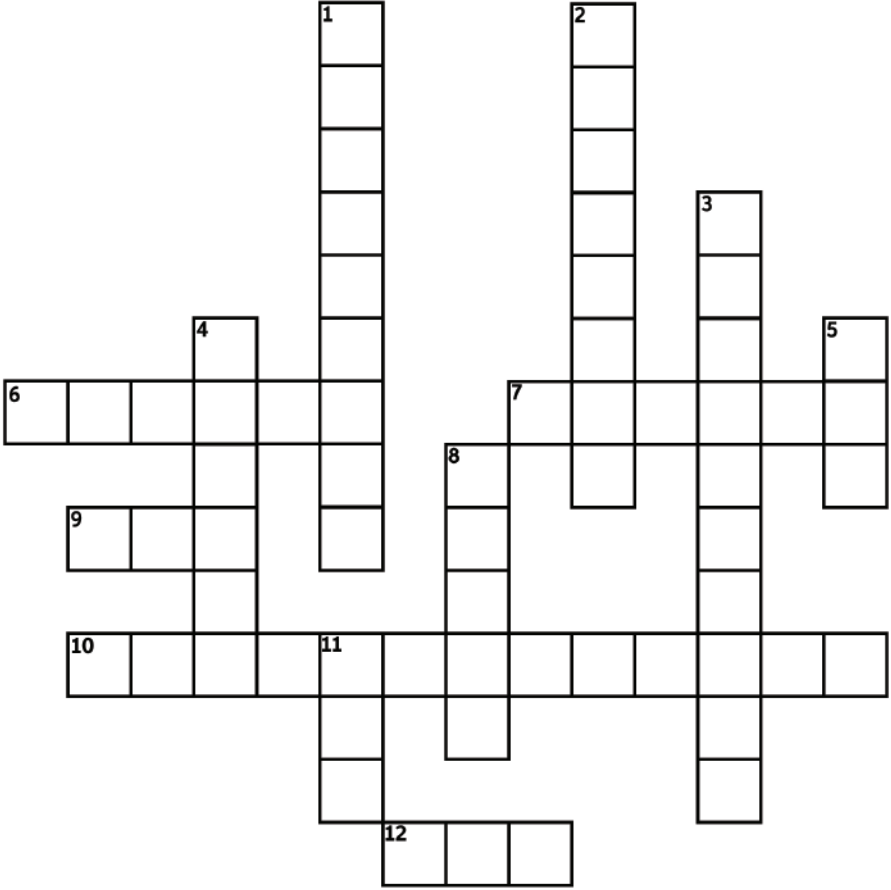
[iii] New York Times, 24 Haziran 1941 (çoğaltım: NYT, 27 Aralık 1972)

[iv] Robert Garson (Department of American Studies, University of Keele, UK), “The Democratic Party and the Politics of Sectionalism 1941-1948”, Louisiana State University Press, ABD, 1974, s.114

[v] a.e.

[vi] a.e., s.133-134

BULMACA

YATAY

- 6.** Seyirciyi rahatsız ederken batı medeniyetini yerden yere vuran Kent Üçlemesi sahibi yönetmen
- 7.** Sinema öğrencilerinin görmeden mezun olduğu ekipman
- 9.** Sinema öğrencilerinin meslek öğrenme umuduyla yüksek saat aralıklarında çalıştığı yer
- 10.** Ulaşılamaz özelliğiyle varlığından şüphe ettiren üniversite birimi
- 12.** Üniversitelerinin düzenlediği bilet-siz, parasız film festivali (kısaltma)

DİKEY

- 1.** Siçtım mavisini gösteren sene sonu sınavları
- 2.** Yasak
- 3.** Varlığı ayrı yokluğu ayrı dert
- 4.** Öğrencisi açken tok yatan
- 5.** Yemek yurt harç ulaşım
- 8.** Üniversitede çağrılmadığı her ortama gelen
- 11.** Uzun bakışların ve Anadolu'nun yönetmeni (kısaltma)

1 FİLM KİTAP

Sevinç Aslı Karadeniz Teknik Üniversitesi

Kadınlar Ülkesi

Yazar: **Charlotte Perkins Gilman**

Yıl: **1979**

1915'te yazılıp kitap olarak da 1979 yılında yayımlanan bu kitapta dünyayı keşfetme hevesiyle yanıp tutuşan Van, Terry ve Jeff Kadınlar Ülkesi'ne bir keşif gezisine çıkarlar. Sadece kadınlardan oluşan bir toplumun yapısıyla ilgili yürüttükleri tahminler ve kafalarında bulunan kalıplar gördükleri manzara karşısında yerle bir olur.

Kitabımıza üç arkadaşın bir keşif gezisine çıkmasıyla başlıyoruz. Bu üç erkek karakter, aslında erkeklığın üç farklı örneğini temsil ediyor. Vandyck sosyolog ve grubun “düşünürü” rolünde. Jeff ise romantik bir doktor ve bitki bilimci. Bana göre en kilit karakter rolünü oynayan Terry ise kadın düşmanlığının vücut bulmuş hali, en amiyane tabir ile patriarkal bir vezir. Biz kitapta kadınlar ülkesini çıktıkları keşifteki rehberlerin dedikoduların da duyuyoruz. Ne kadar var olduğunu bilsem de karakterler ülkeyi bulana kadar ben de dedikodudan ibaret olduğuna inanmıştım. Bizim üç sistem çarkı karakterimiz yanlarında bir ton alet ile bir şekilde ulaşıyorlar ülkeye. Ulaşır ulaşmaz da karşılaştıkları manzara karşısında şoka giriyorlar.

Bu ülke, sadece kadınların ve genç kızların ülkesi. Ataerkil zihniyetin

MODERN KLASİKLER Dizisi - 190

görüşlerinin tam tersinin olduğu bir ülke. Diğer bir deyişle zamanımızın tamtersi.

Simone de Beauvoir İkinci Cinayet eserinde şöyle der: “Kadınlar dünyanın şekillendirilmesinde rol oynamaya başladığı halde, bu dünya halâ erkelere ait bir dünyadır.” İşte bu dünyanın tepetaklak olduğu bir ülkedir Kadınlar Ülkesi.

Kadınlar Ülkesi; okurken kendinizi o ülkede yaşayan bir kadın olarak hayal etmekten alıkoyamayacağınız, erkekliği üretilmediği bir gerçeklikte sömürünün ve tacizin olmadığı bir yaşamın hayalleri içinde akıp gidecek bir bilim kurgu klasiği.

1 FİLM KİTAP

And Then We Danced

Yönetmen: **Levan Akin**

Süre: **105 dakika** Yıl: **2019**

Büyülü Kafkas ezgileriyle kulaklarınızı bayram ettirecek, Kafkas danslarıyla estetik algınızı arttıracak, eski Sovyet binalarının arasında tatlı bir varoluş filmi.

Bu filmde yöresel halk dansları yapan, büyük annesi ve annesiyle yaşayan kendini keşfetmeye çalışan dansçı bir çocuğun hikayesini izliyoruz. Gürcistan halk dansları eğitimi verilen bir okul ve gençliğinde bu alanda başarılı bir isim olan babasının izinden gidip dans etmek isteyen Merab adlı gencin öyküsü bu. Başka bir şehirden gelip gruba yeni katılan Iraklı ile arasındaki yakınlaşma, Merab'ın muhafazakâr ve gelenekçi bir çevrede bastırmaya çalıştığı eşcinselliğini ilk kez yaşamasına yol açıyor. Merab'ın dans hocalarının gözünde yeterince sert, yeterince "erkek" olmaması, bunun dansına yansımaları, arzu ettiği kariyerle arasına girmeye başlıyor. Geleneksel Gürcü folkloruna uygun bir dans eğitimi alan Merab'ın, dans ekibine dahil olan Iraklılarla rekabete dönüşen ilişkisini izliyoruz film boyunca. Film ilk çıktığı zamanlarda Gürcistan'daki muhafazakâr ve aşırı sağcı kesimler tarafından galasına yapılan saldırı, vizyona girmesini engelleme çabaları ile gündemdedi. Filmin ele aldığı mevzuda ne kadar doğru noktalara temas ettiğinin ispatı.

Bulmacanın Cevapları:

Yatay:

6. Haneke
7. Kamera
9. Set
10. Öğrenci İşleri
12. GFF

Dikey:

1. Bütünleme
2. Festival
3. Öğrenci evi
4. Rektör
5. Zam
8. Polis
11. NBC

uluslararası

GENÇLİK FİMLERİ FESTİVALI

*Gönüllülerini
arıyor!*

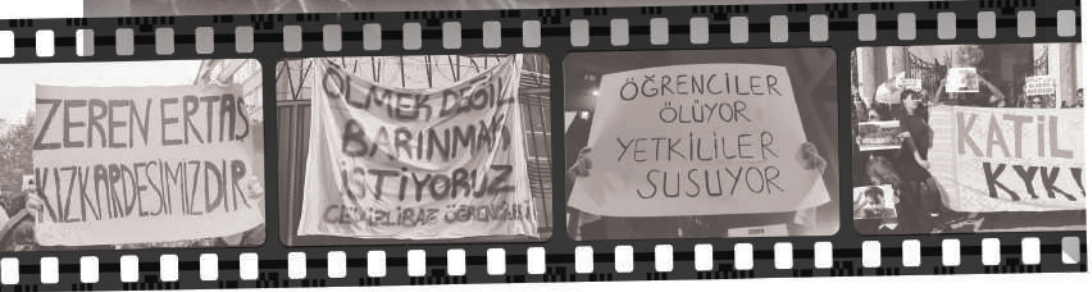

*Sen de gönüllü ol,
Sesimizi perdeye
taşıyalım!*

BU SENARYOYU BİZ YAZMADIK

BİZ BOZARIZ!

Adnan Menderes Üniversitesi son sınıf öğrencisi Zeren Ertaş, kaldığı KYK Yurdu'nda asansörün düşmesi sonucu hayatını kaybetti. Son yıllarda onlarca arkadaşımız sürüklendiği umutsuzlukla hayatına son verdi ya da ihmallerle öldürüldü.

Binlerce öğrenci kaybettiği arkadaşlarının hesabını sormak için "Katil KYK", "Kaza değil cinayet" sloganlarıyla sokaklara döküldü.